

Valtioneuvoston päätös

valtakunnallisista strategisista tavoitteista pelastustoimen järjestämiselle vuosille 2023-2026

Valtioneuvosto vahvistaa pelastustoimen valtakunnalliset strategiset tavoitteet pelastustoimen järjestämiselle seuraavasti:

Valtakunnalliset tavoitteet pelastustoimen järjestämiselle

Valtioneuvosto vahvistaa joka neljäs vuosi valtakunnalliset strategiset tavoitteet kansallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita sekä onnettomuusuhkia ja muita uhkia vastaavan laadukkaan ja kustannusvaikuttavan pelastustoimen järjestämiselle siten, että käytettävissä olevilla voimavaroilla pystytään huolehtimaan pelastuslain mukaisten palvelujen järjestämisestä.

Valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa määritellään:

- 1) tavoitteet pelastustoimen palvelujen yhdenvertaisen toteutumisen ja palvelujen vaikuttavuuden turvaamiseksi sekä yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi;
- 2) tavoitteet turvallisuuden edistämiseksi ja hyvinvointialueiden ja kuntien ja muiden toimijoiden väliselle tätä koskevalle yhteistyölle pelastustoimessa;
- 3) pelastustoimen kehittämisen valtakunnalliset strategiset tavoitteet;
- 4) pelastustoimen tiedonhallinnan kehittämisen valtakunnalliset strategiset tavoitteet;
- 5) tavoitteet hyvinvointialueiden väliselle yhteistyölle pelastustoimessa;
- 6) tavoitteet hyvinvointialueiden pelastustoimen tuottavuuden ja kustannusvaikuttavuuden lisäämiselle;
- 7) yleiset linjaukset pelastustoimen laajakantoisista investoinneista;
- 8) tavoitteet pelastustoimen alueellisen ja valtakunnallisen valmiuden ja varautumisen toteuttamiseksi.
- 9) muut tavoitteet pelastustoimen kehittämiseksi

Tavoite 1: Pelastustoimen palvelutaso toteutuu yhdenvertaisesti ja laadukkaasti sekä valtakunnallisesti että alueellisesti

Hyvinvointialueen pelastustoimi on organisoitava itsehallinnon tarpeet huomioiden siten, että palvelutason yhdenvertainen ja laadukas toteutuminen on turvattu Pelastustoimen järjestelmä varmistaa riskejä ja uhkia vastaavat, yhdenvertaiset ja kustannusvaikuttavat pelastustoimen palvelut. Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan, että riskeiltään saman-kaltaisilla alueilla on saman tasoiset ja valtakunnallisesti yhdenmukaiset palvelut. Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutaso vastaa kansallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita sekä onnettomuus- tai muita uhkia. Pelastustoimella on jatkuvaan analyysiin perustuva kokonaiskuva yhteiskunnan riskeistä ja muista pelastustoimen palvelutarpeen muodostumiseen vaikuttavista tekijöistä. Kokonaiskuvan muodostumista tuetaan tutkimuksen, tiedolla johtamisen, tiedonhallinnan ja kehittämisen toimenpitein. Palvelutasoa määriteltäessä on otettu huomioon myös toiminta valmiuslain mukaisissa poikkeusoloissa.

Tavoite 2: Pelastustoimen henkilöstöresurssit ovat riittävät ja henkilöstö on osaavaa ja hyvinvoivaa

Palveluiden yhdenvertainen saatavuus ja laatu edellyttävät riittävää määrää ammatillisesti pätevää henkilöstöä sekä pelastustoimen ammatillisen ja sopimushenkilöstön koulutuksen kehittämistä sekä laadullisesti että määrällisesti. Pelastusalan koulutuksen järjestämisessä turvataan kansalliskieliset palvelut pelastustoimessa. Pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan valtakunnallinen koulutusjärjestelmä on uusittu ja mukautettu vastaamaan kansallisia ja alueellisia tarpeita ja toimintaympäristön muutoksia vuoden 2030 loppuun mennessä. Moniammatillisuuden tuomat mahdollisuudet työvoimatarpeisiin vastaamiseksi hyödynnetään.

Pelastustoimi on veto- ja pitovoimainen ja arvostettu toimiala, jossa on huolehdittu henkilöstön osaamisesta ja sen kehittymisestä, työhyvinvoinnista ja jaksamisesta, yhdenvertaisuudesta ja sukupuolten tasa-arvosta hyvällä henkilöstöpolitiikalla. Pelastajien toimintakyvyn säilymiseen kiinnitetään erityistä huomiota koko työuran ajan. Johtaminen on ammattimaista, vuorovaikutteista ja pelastusalan arvojen mukaista.

Pelastusalan järjestö- ja vapaaehtoistoiminta on huomioitu osana pelastustoimen palvelujärjestelmää. Nuoriso-osastojen aktiivinen toiminta on merkittävä tekijä tulevaisuuden hälytysosastojen toiminnan varmistamisessa.

Tavoite 3: Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisy on järjestetty riskiperusteisesti, yhdenmukaisesti ja vaikuttavasti

Tavoitteena on onnettomuuksien määrän vähentäminen ja onnettomuuksien seurannaisvaikutusten pienentäminen. Tulipalojen määrä vuoden 2030 loppuun mennessä puolitetaan. Asumisen paloturvallisuuden edistämisen tavoitteena on palokuolemien, henkilövahinkojen ja aineellisten vahinkojen vähentäminen. Tavoitteena on vahvistaa omatoimisen varautumisen osaamista kaikissa väestöryhmissä onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja onnettomuuksien seurannaisvaikutusten vähentämiseksi.

Tavoite 4: Pelastustoimella on välitön kyky toimia suunnitellusti kaikissa turvallisuustilanteissa, ja se säilyy turvallisuuden lähipalveluna

Pelastustoimella on kyky toimia kaikissa olosuhteissa paikallisena, alueellisena ja valtakunnallisena yhteentoimivana kokonaisuutena. Hyvinvointialue vastaa kaikissa tilanteissa kiireellisistä ja välttämättömistä pelastustoiminnan palveluista asuinpaikasta ja vuorokauden ajasta riippumatta. Pelastustoimen ja ensihoidon yhteistyön tuoma synergiaetu turvataan. Hyvinvointialueiden suunnitellulla yhteistyöllä voidaan koota pelastustoiminnan resurssit suurissa tai alueellisesti laajoissa onnettomuus- ja häiriötilanteissa. Sopimuspalokuntatoiminta ja kattava paloasemaverkosto pysyy elinvoimaisena ja pelastustoimi säilyy turvallisuuden lähipalveluna.

Tavoite 5: Pelastustoimen alueellinen ja valtakunnallinen valmius sekä varautuminen mahdollistavat väestön suojaamisen kaikissa olosuhteissa

Väestöä kyetään suojaamaan normaaliolojen onnettomuus- ja muissa vaaratilanteissa siten, että ihmishenkiä ei menetetä puutteellisen pelastustoiminnan ja suojautumismahdollisuuksien vuoksi.

Poikkeusolojen uhkamallien edellyttämiin väestön suojaamisjärjestelyihin on varauduttu realistisesti toteutettavissa olevin järjestelyin ja kustannuksin. Erityisesti uhkien arviointi sekä väestön varoittamisen, väestönsuojien käytön ja väestön siirtojen suunnittelu ja muut järjestelyt on toteutettu hallinnonalojen viranomaisten ja muiden toimijoiden yhteistoimintana. Pelastustoimen viranomaisten koordinoimana varmistetaan, että toimijoiden välinen tehtäväjako on selkeä.

Tavoite 6: Pelastustoimen kansainvälinen toiminta on aktiivista, suunnitelmallista ja kytkeytyy pelastustoimen kansallisiin rakenteisiin

Pelastustoimen kansainvälisellä toiminnalla vastataan osaltaan kansainvälisen toimintaympäristön muutoksiin. Kansainvälisyys liittyy kaikkeen pelastustoimen kansalliseen kehittämiseen ja kytkeytyy EU- ja muihin kansainvälisiin velvoitteisiin. Kansainvälisen avun antaminen on oleellinen osa pelastustoimen aktiivista kansainvälistä toimintaa.

Kansainvälisen avun antaminen ja vastaanottaminen perustuu kansallisiin pelastustoiminnan ja varautumisen suunnitelmiin ja järjestelyihin. Hälytysjärjestelyt, logistiset järjestelyt, materiaallisen varautumisen valmiuden ylläpito ja harjoittelu on järjestetty valtakunnallisesti ja yhteistoiminnassa hyvinvointialueiden sekä muiden keskeisten toimijoiden kanssa.

Tavoite 7: Pelastustoimen palveluiden ja tehtävien valtakunnallinen suunnittelu, toteutus ja kehittäminen perustuvat tiedolla johtamiseen ja yhtenäiseen tiedonhallintaan

Pelastustoimen valtakunnallinen tietojohdaminen on keskeinen tekijä pelastustoimen palveluiden ja tehtävien laadukasta ja tehokasta toteutusta sekä toiminnan ennakoitua, suunnittelua ja analysointia. Säännöllinen toimintaympäristön muutosten ja suorituskykyvaatimusten toteutumisen seuranta ja analyysi mahdollistavat ajantasaisen tiedolla johtamisen sekä palvelutarpeiden ennakoinnin, suunnittelun ja kehittämisen. Lisäksi sillä varmistetaan, että tutkimus- ja kehittämistoiminta vastaa toimialan ja asiakkaiden tarpeita. Tietojohdamisen systematisoimiseksi on olemassa valtakunnallisesti keskitetty tutkimus-, kehittämis- ja analysointirakenne.

Pelastustoimen tiedonhallinta mahdollistaa tarkoituksenmukaisen tilannekuvan muodostumisen ja tiedolla johtamisen eri tasoille sekä tiedon liikkuvuuden organisaatorajojen yli. Tiedonhallintaan on olemassa valtakunnalliset säädökset, ohjeistukset, niitä tukevat linjaukset sekä organisointi.

Tavoite 8: Pelastustoimen investoinnit tukevat palvelutuotannon vaikuttavuutta

Pelastustoimen investoinnit perustuvat kansallisiin, alueellisiin ja paikallisiin tarpeisiin sekä onnettomuusuhkiin ja muihin uhkiin. Hyvinvointialueen pelastustoimen investoinnit parantavat pelastustoimen palvelujen yhdenvertaista saatavuutta, laatua ja kustannusvaikuttavuutta. Investoinnit tukevat osaltaan pelastustoimen ilmatoriskeihin sopeutumista ja niiden hallintaa.

Tavoite 9: Pelastustoimen hallinto- ja ohjausjärjestelmä on selkeä

Ministeriötehtävien ja keskushallinnon viranomaistoimintojen organisointi selvitetään ja selkeytetään sisäministeriössä. Organisointi tukee pelastustoimen järjestämistä ja palvelutuotantoa.

Ministeriötehtävien ohella myös pelastustoimen keskushallinnon viranomaistoiminnot, onnettomuuksien ehkäisy, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta, pelastustoimen koulutus, tietohallinto ja tiedolla johtaminen sekä operatiiviset toiminnot ovat selvitykseen perustuen arvioitu ja uudelleenorganisoitu.

Voimaantulo

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2023.

Helsingissä 1 päivänä joulukuuta 2022

Sisäministeri Krista Mikkonen

Pelastusneuvos Janne Koivukoski